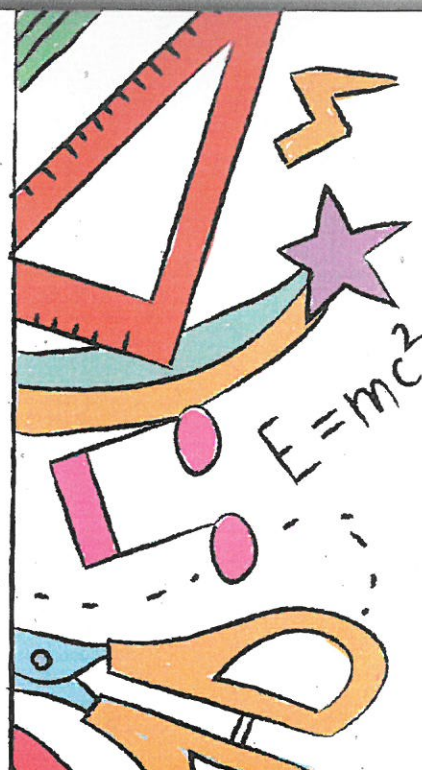
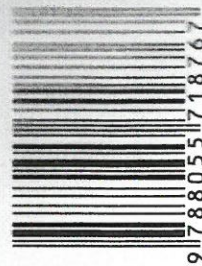

Vlasta Belková, Veronika Vrabcová

ANALÝZA PREGRADUÁLNEJ PRÍPRAVY UČITEĽOV NA INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE

umb
UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

ISBN 978-80-557-1876-7

2021

 BELIANUM

Autorky: Doc. PaedDr. Vlasta Belková, PhD.
PaedDr. Veronika Vrabcová, PhD.

Vedecká redaktorka: Mgr. Zuzana Heinzová, PhD.

Jazykový korektor: Text neprešiel jazykovou úpravou

Recenzenti: Prof. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD.
Prof. PaedDr. Vladimír Klein, PhD.
Prof. PaedDr. Štefán Porubský, PhD.

Vydalo : Belianum Vydavateľstvo
Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici,
Pedagogická fakulta

Tlač: EQUILIBRIA s.r.o.

Návrh obálky: Mgr. art. Zuzana Ceglédová

ISBN: 978-80-557-1876-7

Publikácia nesmie byť kopírovaná bez súhlasu autoriek.

PREDHOVOR

Profesijná príprava učiteľov¹ pre inkluzívnu prax so zreteľom na prácu so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP), je na Slovensku pertraktovaná už desiatky rokov. Odborná, ale často aj laická verejnosť hľadajú príčiny problémov súvisiacich s inkluzívnym vzdelávaním. Aj po viac ako 30-tich rokoch inkluzívnej praxe v slovenských školách sa za jeden z problémov považuje nedostatočná pripravenosť učiteľov na spoločné vzdelávanie intaktných žiakov so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Cieľom monografie bolo realizovať výskum zameraný na analýzu pregraduálnej prípravy budúci učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP na učiteľských prípravkách na Slovensku. Zistovali sme aktuálny stav v pregraduálnej príprave študentov učiteľstva, teda úrovne objektívnych ukazovateľov pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP. Naším cieľom bolo mapovanie a analýza subjektívnych ukazovateľov pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP a zistiť ovnie súvislosti medzi subjektívnymi ukazovateľmi, ktoré v našom výskume predstavujú - vnímaná profesijná zdatnosť pre inkluzívnu prax u študentov učiteľstva a u učiteľov ZŠ a vzťah (názory, čítanie a obavy) k inkluzívnej edukácii z pohľadu študentov učiteľstva aj učiteľov ZŠ.

Teoretická analýza problematiky je obsahovo zameraná na medzinárodné stratégie inkluzívnej edukácie a inkluzívnej edukácie v kontexte slovenského školstva, objektívnym a subjektívnym ukazovateľom pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP, vnímanej profesijnej zdatnosti učiteľov pre inkluzívnu prax, vzťahu učiteľov k inkluzívnej edukácii so zreteľom na prácu so žiakmi so ŠVVP (postojom, čítaním a obavám), ako poslednému bodu v teoretickej časti sa venujeme súvislosti medzi vnímanou profesijnou zdatnosťou pre inkluzívnu prax a vzťah učiteľov k

¹ Pojmy: učiteľ, študent učiteľstva, žiak, respondent a i. používame v celej práci v mužskom rode, pretože je to zástupný rod.

inkluzívnej edukácii so zreteľom na prácu so žiakmi so ŠVVP (po-
stojom, čítaniu a obavam).

Empirická časť identifikuje výskumný problém, pri analýze objek-
tívnych ukazovateľov pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so
žiakmi so ŠVVP: aký je aktuálny stav, rozsah inkluzívnej stratégie
v pregraduálnej príprave učiteľov? A pri analýze úrovne subjektív-
nych ukazovateľov pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so
žiakmi so ŠVVP: aká je úroveň subjektívnych ukazovateľov pre-
graduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP a aké sú
súvislosti medzi uvedenými subjektívnymi ukazovateľmi? V mo-
nografii predkladáme dizajn empirického, zmiešaného (mixed
method) výskumu. Vo výskume sme použili kvantitatívnu metódu,
dotazník, ktorý bol zložený z dvoch dotazníkov a doplnený o
vlastné položky 1. dotazník „The Sentiments, Attitudes, and
Concerns about Inclusive Education, Scale Revised“ (SACIE-R),
(Forlin, Earle, Loreman, Sharma, 2011). Názov dotazníka v slo-
venskom jazyku doslovne znamená „Citlivosť, postoje a obavy
ohľadom inkluzívnej edukácie, revidovaná škála“ a 2. dotazník
„Teacher Efficacy for Inclusive Practices Scale“ (TEIP), (Sharma,
Loreman, Forlin, 2012). Názov dotazníka v slovenskom jazyku
doslovne znamená „Vnímaná profesionálna zdatnosť učiteľa pre inklu-
zívnu prax“. Ďalej sme použili kvalitatívnu metódu, obsahovú ana-
lýzu. Analyzovali sme obsah informačných listov predmetov ve-
nujúcich sa problematike práce so žiakmi so ŠVVP z pedagogicko-
psychologického a sociálno-vedného základu. Analýza a interpre-
tácia empirického výskumu je zameraná na vnímanú profesionálnu
zdatnosť pre inkluzívnu prax, taktiež aj na vzťah k inkluzívnej
edukácii (názory, čítanie a obavy) z pohľadu študentov učiteľstva
a učiteľov ZŠ. Zameriavame sa na vzťahy medzi premennými a aj
na rozdiel medzi výskumnými súborami.

OBSAH

1	PREGRADUÁLNA PRÍPRAVA UČITEĽOV PRE PRÁCU SO ŽIAKMI SO ŠVVP	8
1.1	Integrovaná a inkluzívna edukácia ako súčasť pregraduálnej prípravy učiteľov.....	8
2	UKAZOVATELE PREGRADUÁLNEJ PRÍPRAVY UČITEĽOV PRE PRÁCU SO ŽIAKMI SO ŠVVP	21
2.1	Objektívne ukazovatele pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP	21
2.2	Subjektívne ukazovatele pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP	38
2.2.1	Vnímaná profesionálna zdatnosť učiteľov v inkluzívnej praxi so zreteľom na prácu so žiakmi so ŠVVP	40
2.2.2	Vzťah učiteľov k inkluzívnej edukácii so zreteľom na prácu so žiakmi so ŠVVP	58
2.2.3	Súvislosť medzi vnímanou profesionálnou zdatnosťou pre inkluzívnu prax a vzťahom učiteľov k inkluzívnej edukácii	71
3	MAPOVANIE OBJEKTÍVNYCH A SUBJEKTÍVNYCH UKAZOVATEĽOV PREGRADUÁLNEJ PRÍPRAVY UČITEĽOV V OBLASTI INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE NA SLOVENSKU	78
3.1	Výskumný zámet.....	78
3.2	Objektívne ukazovatele pregraduálnej prípravy na prácu so žiakmi so ŠVVP	80
3.2.1	Výskumný súbor a lokalita výskumu	81
3.2.2	Opis výskumných metód	81
3.2.3	Analýza objektívnych ukazovateľov pregraduálnej prípravy na prácu so žiakmi so ŠVVP	83

3.2.4 Diskusia k výskumným zisteniam o objektívnych ukazovateľoch pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP na Slovensku.....	87
3.3 Subjektívne ukazovatele pregraduálnej prípravy pre prácu so žiakmi so ŠVVP	91
3.3.1 Výskumný súbor a lokalita výskumu	92
3.3.2 Opis výskumných metód	94
3.3.3 Metódy analýzy dát	98
3.3.4 Analýza subjektívnych ukazovateľov pregraduálnej prípravy pre prácu so žiakmi so ŠVVP	98
3.3.4.1 Súvislosť medzi vnímanou profesijnou zdatnosťou a vzťahom k inkluzívnej edukácii.....	101
3.3.4.2 Rozdiel medzi študentmi učiteľstva a učiteľmi ZŠ vo vnímanej profesijnej zdatnosti pre inkluzívnu prax..	104
3.3.4.3 Rozdiel vo vzťahu k inkluzívnej edukácii medzi študentmi učiteľstva a učiteľmi ZŠ.....	105
3.3.4.4 Súvislosti demografických údajov a vnímanej profesijnej zdatnosti a vzťahu k inkluzívnemu vzdelávaniu u učiteľov ZŠ.....	106
3.3.4.5 Súvislosti demografických údajov a vnímanej profesijnej zdatnosti a vzťahu k inkluzívnemu vzdelávaniu u študentov učiteľstva.....	109
3.3.5 Diskusia k výskumným zisteniam o subjektívnych ukazovateľoch pregraduálnej prípravy učiteľov pre prácu so žiakmi so ŠVVP na Slovensku.....	114
3.3.5.1 Súvislosť medzi vnímanou profesijnou zdatnosťou pre inkluzívnu prax a vzťahom k inkluzívnej edukácii u študentov učiteľstva a učiteľov ZŠ	114
3.3.5.2 Rozdiel vo vnímanej profesijnej zdatnosti v inkluzívnej praxi a vzťahu k inkluzívnej edukácii medzi študentmi učiteľstva a učiteľmi ZŠ	119
3.3.5.3 Rozdiel vo vnímanej profesijnej zdatnosti v inkluzívnej praxi a vzťahu k inkluzívnej edukácii medzi	

študentami učiteľstva podľa demografických údajov a vybraných charakteristik.....	120
3.3.5.4 Rozdiel medzi učiteľmi ZŠ v demografických a iných charakteristikách vo vnímanej profesijnej zdatnosti v inkluzívnej praxi a vzťahu k inkluzívnej edukácii	123
3.4 Limity výskumu a odporúčania.....	128
4 ZÁVER.....	131
ZOZNAM TABULIEK.....	134
ZOZNAM OBRÁZKOV	137
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	138

Názov: Analýza pregraduálnej prípravy učiteľov na inkluzívne vzdelávanie

Autori: doc. PaedDr. Vlasta Belková, PhD.
PaedDr. Veronika Vrabcová, PhD.

Vedecký redaktor: Mgr. Zuzana Heinzová, PhD.

Jazykový korektor: Text neprešiel jazykovou úpravou.

Recenzovali: Prof. PaedDr. Jana Duchovičová, PhD.
Prof. PaedDr. Vladimír Klein, PhD.
Prof. PaedDr. Štefan Porubský, PhD.

Formát: A5

Náklad: 100 ks

Rozsah 162 strán

Vydanie: prvé

Vydalo: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela
v Banskej Bystrici – Belianum,
Pedagogická fakulta

Tlač: EQUILIBRIA, s.r.o.

Návrh obálky: Mgr. art. Zuzana Ceglédiová
Obrázok na obálke: [www.freepik.com/premium account](http://www.freepik.com/premium-account)

ISBN 978-80-557-1876-7

© Vlasta Belková, Veronika Vrabcová,